

доробити, виконати нескладний реверс-інжиніринг.

Фундаментальна наука старіє і деградує, зростає кількість публікацій у так званих «сміттєвих журналах», а звітність стає дедалі яскравішою й декоративнішою. Це і є характерні риси системи.

Говорити про розвиток наукової спільноти всередині країни не доводиться. Вона перебуває в стані виснаження. У біології це називається «зміщеною активністю» — коли організм не може ані втекти, ані атакувати, і починає здійснювати беззмістовні дії з мінімальними енергетичними витратами.

Ті ж, хто має мобільність, виїжджають. І тут виникає важливий феномен: формується наукова верства в діаспорі. Кількість білоруських науковців за кордоном постійно зростає, і ми стаємо свідками зародження «віртуальної наукової Білорусі» — децентралізованого, розподіленого середовища, яке, подібно до торрент-мережі, є єдиним способом збереження національного інтелектуального капіталу.

Наука не може існувати в ізоляції. Вона потребує вільного обміну інформацією, горизонтальних зв'язків і довіри. У ситуації, коли колега може написати донос за «неправильний» колір шарпеток або підписку в Telegram, спільнота атомізується.

А коли держава ув'язнює людей за радіоспоттинг — прослуховування відкритих частот цивільної авіації (популярне хобі в усьому світі, без якого, до речі, не існувало б сервісу FlightRadar24), — це повернення не в СРСР, а в середньовічне мракобісся, де телескоп Галілея вважався знаряддям диявола.

В будь-якій адекватній країні таких людей нагороджували б за виявлення вразливостей у системах зв'язку і довіри. У ситуації, коли колега може написати донос за «неправильний» колір шарпеток або підписку в Telegram, спільнота атомізується.

До в'язниці потрапляє не корумпований або некомпетентний, але лояльний чиновник, а той, хто вказав на провал. Так знищується технічна еліта — «нерди», на яких тримається інноваційний потенціал. Фактично відбувається лоботомія нації, ліквідація її кадрового резерву та заміна інженерів і науковців на стадо виконавців карго-культу, здатних лише імітувати діяльність.

Читайте також: **«Офіс Тихановської причетний до поразки»: експоліт'язень Дмитро Козлов — про жахи «лукашизму» та кризи опозиції**

— Яким, на Вашу думку, є майбутнє режиму Олександра Лукашенка? Чи здатен він утриматися під тиском внутрішніх репресій і зовнішньої залежності від Росії?

— Якщо дивитися на це з точки зору термодинаміки, режим Лукашенка — це система з надкритичною внутрішньою ентропією, яка утримується від розпаду лише завдяки жорсткому зовнішньому каркасу у вигляді російської підтримки та постійного притоку енергії — субсидій.

Це паразитичний симбіоз, а доля сателіта, що паразитує, завжди невтішна. Чи це буде повільне гниття, чи миттєвий колапс — залежить уже не від нього. Лукашенко, на мій погляд, давно втратив суб'єктність.

Поки що він утримує ситуацію силою, оскільки беззбройне населення, навіть дуже сміливе, не може нескінченно протистояти добре нагодованому репресивному апарату. Внутрішні невдоволення не зникло — воно перейшло у приховані форми: саботаж, апатію та національну депресію.

Водночас залежність від Росії стала тотальною. Якщо в Москві почнуться серйозні турбулентності або скоротять фінансування сателітів, білоруська «стабільність» впаде за лічені дні. Економіка штучна, внутрішньої опори немає, а політична еліта повністю вихолощена роками негативного відбору. Рівень какастократії, який ми спостерігаємо сьогодні, важко знайти в історії.

Ідеології не існує — є лише кошторис витрат. Система тримається на штиках і російських кредитах. Зникне один із цих елементів — конструкція схлопнеться.

Читайте також: **Торгівля людьми в обмін на калій: Чи справді Лукашенко готовий до діалогу із Заходом?**

— Яку роль відіграє військово-промисловий комплекс Білорусі в підтримці режиму? Наскільки він інтегрований з російським ВПК?

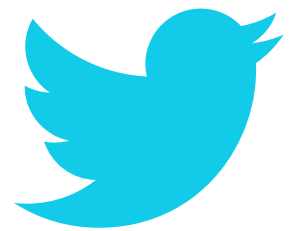
— ВПК — це, мабуть, єдиний сектор, де ще зберігається ілюзія життя, але це життя Франкенштейна. Білоруська оборонка давно перетворилася на складальний цех російського ВПК. Оптика («Пеленг»), шасі (МЗКТ), електроніка — все глибоко інтегровано у військову машину Кремля.

Автономність втрачена. Це субпідрядник із критичною глибиною інтеграції. Про це говорять і українські розвідструктури, і білоруські розслідувачі, зокрема BYPOL та iSANS. Масштаби — жахливі.

Для мене як для білоруса найбільш болюче усвідомлення — те, що руки моїх колишніх колег причетні до того, що мерзне Київ, що ховають людей у Дніпрі, Полтаві, Харкові. В умовах знищеної цивільної науки робота на ВПК стає єдиним способом вижити. Для багатьох це лише «цікава інженерна задача». Емпатія часто атрофується, коли з'являється висока зарплата.

— Чи бачите Ви паралелі між переслідуванням вікіпедистів, «справою радіоаматорів» і станом науки?

— Абсолютно. Я б назвав це епістеміцидом — системним знищенням форм знання, що незручні режиму. Переслідування вікіпедистів, радіоаматорів, незалежних соціологів,

екологічних НГО, деградація освіти — це ланки одного ланцюга, війна режиму з об'єктивною реальністю.

Диктатура архаїчного типу може існувати лише у вакуумі альтернативної фактології. Люди, які володіють інструментами верифікації правди, становлять екзистенційну загрозу. Репресії запускають негативний відбір, а для інновацій це фатально.

Читайте також: **"Лукашенко боягузливіший за Януковича": Активіст Євген Афонагель — про помилки протестів-2020 та спільну перемогу**

— Які рекомендації Ви дали б молодим науковцям у Білорусі?

— Рекомендація номер нуль — рятуйте свій інтелект. Наука глобальна. Якщо ви талановиті — ваше першочергове завдання вижити. Виїжджайте, інтегруйтеся, ставайте найкращими.

Друге — англійська мова. Це ваш квиток у цивілізований світ.

Третє — якщо ви тимчасово залишаєтеся, поведіться як турист високої категорії ризику: максимальна концентрація, мінімум публічності, збереження знань і розуму. Ваше головне знаряддя — інтелект. Збережіть його до моменту, коли зможете бути корисними у вільному світі.

Розмовляв Валентин Деменко для **«Аргумент»**

Читайте також:

- **«Те, що росіяни коять в Україні, вони відпрацювали в Чечні». Майрбек Тарамов про анатомію російського терору**
- **Розпад імперії чи чергова імітація: що чекає на Росію та чому «ліберальний десант» у Європі викликає сумніви**
- **«Новгород має бути вільним»: інтерв'ю з очільником руху за незалежність Великого Новгороду від Московії**
- **Голоси Кавказу: ногайці прагнуть незалежності, а черкеси відновлюють історичну правду**
- **Павло Северинець: «Зміни в Білорусі можуть бути блискавичними, але через втручання Росії — непередбачуваними»**
- **«Якщо полонений не може сказати двох слів білоруською — ставте до стінки, це москаль». Інтерв'ю з членом НВР «Вільна Білорусь»**

 Share 9

Читайте «Аргумент» в **Facebook** и **Twitter**

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

Коментарі

||

| **НОВИНИ ПАРТНЕРІВ**

РЕКЛАМА

ВІДЕО

Воїни «Альфи» СБУ — ТОП-1 серед підрозділів Сил оборони за результатами бойової роботи у квітні

Про що не можна було жартувати в СРСР

HEAVY SHOT, VAMPIRE, NEMESIS: як «Баба Яга» б'є ок*пантів

[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань - запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.** При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розмічених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com